

בש"פ 4928/14 - מדינת ישראל נגד קאמל ג'ודה

בבית המשפט העליון

בש"פ 4928/14

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: קאמל ג'ודה

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: ל' באב התשע"ד (26.08.14)

בשם המבקשת: עו"ד ארז בן-ארויה

בשם המשיב: עו"ד אבי חימי, עו"ד משה וייס

החלטה

א. בקשה ראשונה להארכת מעצרו של המשיב בתשעים ימים, מיום 27.7.14 או עד למתן פסק דין בת"פ 55653-10-13 בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, לפי המוקדם, בגדרי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996. עניינה של הפרשה ניסיון לייבא סמים מסוכנים לישראל ממצרים.

רקע והליכים

ב. ביום 27.10.13 הוגש לבית המשפט המחוזי בבאר שבע כתב אישום (ת"פ 55653-10-13) המייחס למשיב, במסגרת האישום הראשון, עבירות אלה: קשירת קשר לביצוע פשע (עבירת יבוא סם) לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977; ניסיון לייבא סם מסוכן שלא לצריכה עצמית לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), תשל"ג-1973 ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין; והתחזות לאדם אחר בכוונה להונות לפי סעיף 441 רישא לחוק העונשין. במסגרת האישום השני יוחסו למשיב עבירות של איומים לפי סעיף 192 לחוק והעלבת עובד ציבור לפי סעיף 28 לחוק.

במסגרת האישום הראשון נטען, כי המשיב, עובר לשנת 2013, ייבא מספר פעמים פחם ממצרים וזאת באמצעות אנשי קשר מקומיים, דרך מסוף ניצנה. המשיב הציג עצמו - בפני רשויות המכס ובפני סוכן המכס הפרטי שלו, ויקו איפרגן (להלן ויקו) - בשמו של בנו, ואף מסר לויקו עותק מתעודת הזהות של בנו, כל זאת נוכח היות המשיב מצוי בחובות וחשבונות הבנק שלו היו מוגבלים. במועד שאינו ידוע למאשימה, סמוך לסוף ספטמבר 2013, קשר המשיב קשר עם אחרים שזהותם אינה ידועה למאשימה, לייבא סם מסוכן מסוג חשיש במשקל 300 ק"ג שיוסתר בתוך משלוח פחם אותו יזמין המשיב. במסגרת הקשר ועל מנת להסתירו, תיאם המשיב עם אחרים במצרים שישלחו לו אישורים בדבר הזמנת שני משלוחי פחם, וזאת כדי שיוכל לבקש אישור במכס להעברת שני המשלוחים לקראת סוף ספטמבר 2013, וזאת למרות שידע כי רק משלוח אחד עתיד להגיע במועד זה. המשיב הגיש את המסמכים לויקו כדי שזה יגישם לרשויות המכס לצורך קבלת האישורים המתאימים. המשיב שילם את המכס הנדרש בעבור שתי המשאיות.

סמוך ליום 21.9.13 עתיד היה להגיע משלוח פחם ממצרים, המיועד לנעים חרופה (להלן חרופה), סוחר ומייבא פחם מבית ג'אלא, למסוף ניצנה. חרופה לא הצליח להשיג במועד אישור מתאים ליבוא הפחם. השותפים המצרים לקשר פנו לחרופה ולשותפו, אחמד אלקרעאין (להלן אחמד) והציעו כי המטען המיועד לחרופה יעבור תחת שמו של המשיב במסגרת האישור העודף שקיבל. בתמורה, הוצע כי המשיב ישתמש באישור העתידי שיקבל חרופה כדי להעביר משלוח פחם אחר על שמו של חרופה. להצעה זו הסכימו חרופה ואחמד, שאף פנו למשיב ויידאו את הסכמתו, המשיב הסכים, כדי לקדם את הקשר ליבוא הסם. ביום 29.9.13, עברו שני מטעני פחם במסוף ניצנה ושוחררו משנמצאו תקינים, אחד המטענים הועבר לחרופה והשני למשיב. סמוך לאחר מכן התקבל אישור היבוא על שמו של חרופה, ביום 2.10.13 הגיע למסוף ניצנה המשלוח על שם חרופה, שהיה מיועד בפועל למשיב, ואשר הכיל סם מסוכן מסוג חשיש. הסמים הוסתרו בתוך שקיות ניילון עטופות בנייר פחם בשקים שהכילו פחמים; נארזו 299 חבילות, שכל אחת מהן מכילה 10 אריזות פלסטיק. באותו יום, בשעות אחר הצהריים, התגלה בשיקוף המשלוח ברשות המכס במסוף ניצנה סם חשיש במשקל כולל של 298.858 ק"ג.

במסגרת האישום השני נטען, כי ביום 23.10.13 בסמוך לשעה 1115 ליוה שוטר את המשיב לאחר חקירתו לבדיקת רופא בבית המעצר במגרש הרוסים בירושלים. עם קבלת המשיב למעצר, ביקש זה להתפנות בשירותים והשוטר ביקש ממנו להמתין עד תום בדיקת הרופא. המשיב פנה לשוטר תוך שקילל ואיים עליו.

ג. עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו (מ"ת 55664-10-13). בבקשה נטען כי בידי המאשימה ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות למשיב, וכי אין בכוח חלופת מעצר לאיין את מסוכנותו. עוד נטען, כי מעשיו של המשיב מקימים עילות מעצר סטטוטוריות, נוכח החשש לבטחון הציבור (סעיף 21(א)(1) לחוק המעצרים), נוכח עבירת הסמים המיוחסת לו (סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק), והחשש לשיבוש הליכי משפט והימלטות מפני אימת הדין (סעיף 21(א)(1) לחוק). עוד נטען, כי הימנעות המשיב מהגעה למשטרה אף שידע כי היא מחפשת אחריו, אימויו על העדים, ואלימות שהפגין במעצר - מלמדים על חשש

לשיבוש הליכי משפט והתחמקות מהליכי שפיטה.

ד. לאחר דחיות טענו הצדדים ביום 10.11.13 לעניין קיומן של ראיות לכאורה. ביום 19.11.13 הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים. נקבע כי קיימות ראיות לכאורה, חרף היותן ראיות נסיבתיות, להוכחת המעשים המיוחסים למשיב. עוד נקבע, כי עילות המעצר הסטטוטוריות, המסוכנות הנשקפת ממעשיו והחשש לשיבוש הליכי משפט אינן מצדיקות בחינת חלופת מעצר בעניינו (מ"ת 55664-10-13, השופט י' פרסקי). ביום 5.12.13 נדחה ערר המשיב על החלטת בית המשפט המחוזי מיום 19.11.13, תוך שנקבע כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו של המשיב (בש"פ 8048/13, השופט י' דנציגר); בית המשפט לא התעלם גם מבעייתיות שישנה בראיות, אך ראה אותן כמצויות בקטגוריה השלישית של "ראיות נסיבתיות גבוליות" (על פי בש"פ 5588/12 ויאמצ'יק נ' מדינת ישראל (2012)), המגבשות סיכוי סביר להרשעה לאחר עיבוד בהליך השיפוטי. בקשה לעיון חוזר (שהוגשה לאחר הבקשה הנוכחית) נדחתה בהחלטת השופט פרסקי מיום 11.8.14, וערר בעניין זה נמחק בהסכמה כנמסר (26.8.14).

ההליך העיקרי

ה. בדיון ב-10.11.13 הוקרא כתב האישום, ולבקשת בא כוח המשיב נדחה המענה לצורך הסדרת הייצוג. ביום 19.11.13 נדחה הדיון ליום 2.1.14 ונקבעו שני מועדי הוכחות לחודש פברואר 2014. בדיון ב-2.1.14 כפר המשיב בעבירות המיוחסות לו, ונקבעו שלושה מועדי הוכחות נוספים בחודשים מארס-אפריל 2014.

בדיון ב-13.2.14 קבל בא כוח המשיב על המועד המאוחר בו נתקבלה תעודת החסיון, חרף חתימתה חודשיים קודם לכן, וכן על אי קבלת תמלילי ההודעות; בא כוח המאשימה העריך כי התמלולים יועברו במלואם תוך שבועיים. בדיון העידו שותפו של המשיב, בנו וכן שני חוקרי משטרה. בדיון ב-27.2.14 הודיע בא כוח המאשימה כי התמלילים טרם הועברו להגנה עקב תקלה, ולכן חרף זימונו של חרופה לדיון, לא ניתן יהיה לחקרו. בית המשפט הביע תרעומת על המחדל באמרו "אכן יש להצטער על כך שטרם הועבר מלא חומר החקירה, כך שלא ניתן לקיים את חקירתם של העדים המשמעותיים בתיק. אני מניחה שהדבר יבוא לידי ביטוי במסגרת הליכים מקבילים". בהסכמת בא כוח המשיב נקבע, כי חקירתו הראשית של חרופה תישמע. בדיון ההוכחות העידו שני עמילי מכס ממסוף ניצנה, והחלה להישמע עדותו של חרופה. בדיון מיום 16.3.14 הושלמה עדותו הראשית של חרופה. בדיון ביום 25.3.14 החלה להישמע עדותו של אחמד והוגש תיק מוצגים מטעם המאשימה. בדיון ביום 6.4.14 נחקר אחמד בחקירה נגדית, והמשך חקירתו נקבע ליום 13.7.14. בדיון ביום 10.7.14 העיד אחד משני עדי התביעה שזומנו וזאת לאחר שאחד העדים, המתגורר בבית לחם, הודיע כי לא יוכל להתייצב בשל המצב הבטחוני. בא כוח המשיב הסכים להגשת עדותו ללא חקירה, אך בא כוח המאשימה עמד על נחיצות חקירתו. נקבע, כי העד יתייצב במועד אחר. בהחלטה מיום 11.7.14 בוטל הדיון הקבוע ליום 13.7.14, לאחר שנודע לבית המשפט כי אחמד לא יתייצב לדיון ההוכחות נוכח המצב הבטחוני. בהחלטות מן הימים 27.7.14 ו-11.8.14 נקבעו שלושה מועדים - 2.9.14, 30.9.14 ו-23.12.14.

הבקשה

ו. הבקשה הנוכחית הוגשה ביום 13.7.14 והדיון קיים רק היום בשל בקשת המשיב להמתין להחלטה בעיון חוזר. נטען בבקשה, כי מעשיו של המשיב מלמדים על מסוכנותו הגבוהה וכי התנהלותו לאחר המעשים המיוחסים לו מלמדת על החשש לשיבוש הליכי משפט והימלטות מפני אימת הדיון. לעניין התנהלות ההליך, כי נכון לעת הגשתה

התקיימו ששה מועדי הוכחות, שבמסגרתם העידו שבעה עדי תביעה (עדותו של אחמד טרם הושלמה).

ז. בדיון נטען מטעם המדינה, כי קצב ניהול התיק סביר (וכך כתב גם השופט פרסקי בהחלטתו בדיון החוזר). לשאלתי מדוע נקבעו מועדים ברווחים כאלה, נטען כי המועדים תואמו עם הצדדים; העדים האזרחיים המרכזיים, כנאמר, העידו והשאר הם שוטרים שלא תהא לגביהם בעיית זימון; וגם אם היתה תקלה בהעברת התמלילים המחיר לא צריך להיות של שחרור, שהרי לבסוף הועברו התמלילים, ועל כן העיכוב לא היה משמעותי.

ח. מטעם המשיב נטען, כי נושא התמלולים גרם לאבדן שני מועדי הוכחות, ואין כל הסבר לכך שלא הוגשו בזמנם; שני מועדים נוספים התבטלו בגלל המצב הבטחוני. נאמר, כי יש משמעות לגבולות הראיות (בהפניה לבש"פ 8311/13 אברמוב נ' מדינת ישראל (2013)); למשיב עבר פלילי "קל כנוצה" (אציין כי לא נטען בעניין זה מטעם המדינה), ובמכלול - כך נטען - יש מקום למצער לתסקיר, שכן יש למשיב עורכי דין במשפחה הקרובה ויכולו להציע חלופה טובה בפיקוח ראוי. לשאלתי השיב עו"ד חימי, כי המועדים שהוצעו באו מטעם בית המשפט פרט לשינוי אחד.

הכרעה

ט. התלבטתי בתיק זה. תפקידו של בית משפט זה בהליכים לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, כפי שנאמר אין ספור פעמים, הוא בקרת ההליך. במקרה דנא מחד גיסא לפנינו עבירה לכאורה המגבשת עילת מעצר סטטוטורית שעניינה סמים (סעיף 21(א)(1) (ג)(3) לחוק המעצרים), ועסקינן בכמות סם גדולה במיוחד, וכן יתכן חשש לעילות השיבוש וההימלטות, בשל ההתחזות ושאר רכיבי ההתנהגות. איני רואה מקום להידרש לראיות, משנדחה העיון החוזר. מאידך גיסא, למשיב עבר נקי ביסודו, אין טענה ל"משיכת זמן" מצד הסניגוריה בתיק, ומנגד אין חולק כי בשל תקלה של המדינה לא נמסר חומר חקירה (תמלילים) בעיתו, ובית המשפט המחוזי ציין בעקבות זאת בשעתו (27.2.14) "אני מניחה שהדבר יבוא לידי ביטוי במסגרת הליכים מקבילים". בעיני קושי נוסף - משמעותי - מבחינת בקרת ההליך, הוא שכנראה בשל עומס יומנו של בית המשפט נקבעו מועדים ברווחים גדולים (2.9.14, 30.9.14, 23.11.14), והמועד האחרון מצוי אף מעבר להארכה המבוקשת עתה שהיא ב-90 יום מ-27.7.14, קרי תידרש הארכה נוספת.

י. בע"פ 4865/09 פלדמן נ' בית המשפט המחוזי בתל-אביב (2009) נדרש השופט (כתארו אז) גרוניס לשאלת השמיעה הרציפה הנדרשת על פי דין (בתחום הפלילי סעיף 125 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982), ליתרונותיה ולכך שאינה מקוימת בבתי המשפט חרף חשיבותה ומעלותיה, אף שדן גם בעומס העבודה של עורכי הדין, מצב היוצר אולי העדפה מצדם לשיטה הנוהגת, שאינה רציפה. בסופו של דבר צוין (פסקה 15) כי "הדרך של שמיעה רציפה הינה זו הנכונה, הראויה והעדיפה. עם זאת, כאשר בית משפט מסוים הולך בדרך זו, ראוי לקבוע תקופת התארגנות על-מנת שהמעורבים יתאימו את התנהלותם לשיטה החדשה"; ולבסוף נאמר:

"יש לקוות שהמקרה הנוכחי יהווה ציון דרך בהתנהלותם של בתי המשפט בנושא השמיעה הרציפה. ראוי שבתי המשפט השונים יתאימו את התנהלותם, מבחינת קצב השמיעה של תיקים, לדרישות שבדין. אכן שינוי מעין זה אינו ניתן לביצוע באיבחת חרב אלא יש לבצעו בהדרגה, שכן מדובר בשינוי מערכתי. כך או אחרת, מעתה ואילך ידעו המעורבים, כולל סניגורים, כי עליהם לכלכל את צעדיהם על יסוד ההנחה שהערכאה הדיונית עשויה לקבוע שההליך המשפטי יתנהל באופן רציף ונמשך עד לסימומו".

יא. אלה הנחיותיו של בית משפט זה והדרך המתבקשת מבתי המשפט הדיוניים, ככל הניתן. בנידון דין אין לבעלי הדין טרזניה על קצב המשפט, מבחינת בית המשפט המחוזי, עד לשלב הנוכחי. הם גם לא הביעו טרזניה על התאריכים כפי שנקבעו מכאן ואילך ברווחים כאמור, והשאלות שהועלו באו מטעמי. מאמין אני, מבלי שבידי פרטים קונקרטיים, כי אף שביט המשפט המחוזי מעוניין ללא ספק בסיום ההליך בהקדם, יומנו עמוס. ואולם, אין לטעמי להלום ככלל, במשפט שבו הנאשם עצור עד תום ההליכים, כי המועדים למשפט יהיו ברווחים כאלה, שכבר מעתה נקבעת הארכה נוספת לאחר 90 ימים, שכן אחד המועדים קבוע לשלהי נובמבר 2014. אין עסקינן ב"מגה-תיק", גם אם אין מדובר בתיק נטול קשיים; ודבריי נאמרים על פי המדיניות השיפוטית כפי שקבע בית משפט זה כאמור.

יב. בנסיבות, נראים לי אלה:

(1) הצדדים יפנו לבית המשפט המחוזי בדחיפות לקביעת מועדים נוספים במהלך ההארכה הנוכחית. ער אני לכך שהארכה זו כוללת גם את תקופת החגים הבעל"ט, אך איני רואה להלום שמאז ערב הפגרה ועד שלהי נובמבר, קרי, במשך קרוב לארבעה וחצי חודשים, יהיו שלושה מועדים בלבד.

(2) ההארכה תהא לתשעים יום מיום 27.7.14 כמבוקש, אך יוזמן תסקיר שיונח על שולחן בית המשפט המחוזי עד מחצית אוקטובר 2014. הגם שיש לי ספקות רבים בשאלה אם ניתן להפיג בנסיבות כדי שחרור לחלופה את המסוכנות העולה לכאורה מכמות הסם ומהתנהגות המשיב כפי שתוארה. סבורני שיש מקום נוכח התקופה שחלפה, התקלה שאירעה, העבר הנקי (פחות או יותר), ומצד המועדים כמות שהוא לעת הזאת, שביט המשפט יידרש לתמונה מלאה של המשיב; זאת - בלא שאטע כל מסמרות שהם באשר לתוצאה, שכולה נתונה לשיקולו של בית המשפט הדין במעצר. בית המשפט יוכל כמובן לתת דעתו גם לשאלת המועדים למשפט שיהיו בתוקף בעת שידון בתיק, כחלק משיקוליו. בנתון לאמור מתקבלת הבקשה.

ניתנה היום, ל' באב התשע"ד (26.8.2014).

ש ו פ ט